

Wpłynęło do Dziekanatu WZIKS

Data

08.11.2023

Podpis

Grzegorz Mazurkiewicz

Wrocław, 30.11.2023

Dr hab. Sylwia Przytuła, prof. PWR

Katedra Organizacji i Zarządzania

Politechnika Wrocławska

Sylwia.przytula@pwr.edu.pl

Recenzja rozprawy doktorskiej autorstwa Pani mgr Bogny Halskiej-Pionki pt. „Czas a praktyka zarządzania. Wielokrotne studium przypadku pracowników merytorycznych polskich muzeów”, której promotorem był dr hab. Grzegorz Mazurkiewicz, a promotorem pomocniczym dr Jakub Kołodziejczyk z Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego

1. Podstawa formalno-prawna

Podstawą formalno-prawną recenzji są: art.187pkt.1 i 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.), oraz pismo Pana prof. dr hab. Marka Bugdola, Przewodniczącego Rady Dyscypliny NoZiJ Uniwersytetu Jagiellońskiego z prośbą o wykonanie recenzji.

Zgodnie z wymienionymi regulacjami, zadaniem recenzenta jest ustalenie, czy rozprawa doktorska:

- a) stanowi rozwiązanie oryginalnego problemu naukowego,
- b) czy Doktorantka prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną oraz
- c) umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

2. Ocena sformułowanego problemu badawczego i celów rozprawy doktorskiej

Problemem badawczym tej pracy są zjawiska temporalne w praktykach zarządczych w polskich muzeach. Tytuł dysertacji to „Czas a praktyka zarządzania. Wielokrotne studium przypadku pracowników merytorycznych polskich muzeów”. Myślę, że jest to udana próba połączenia pragmatyki nauk o zarządzaniu z misyjnością i służbą instytucji kultury, jakimi są muzea. Doktorantka prezentuje zarządzanie czasem w muzeach w ujęciu filozoficznym i zarządczym. Ten dualny dyskurs jest prowadzony w całej dysertacji, a na ostatnich jej kartach

Autorka potwierdza, że *:"Celowo obok narracji na temat praktyk zarządczych, prowadziłam krótkie, dodatkowe, wywody filozoficzne, by wskazać, że namysł nad czasowością pozwala lepiej pojąć złożoność życia organizacyjnego"*(s.397).

Celem głównym pracy jest rozpoznanie, zdiagnozowanie i opisanie praktyk z zakresu zarządzania czasem obejmującego: zarządzanie sobą w czasie, zarządzanie czasem pracy oraz oddziaływaniem przez muzea na społeczne rozumienie czasu przez ich pracowników. Cel główny został uszczegółowiony sześcioma pytaniami badawczymi.

W ramach procesu badawczego, Autorka zapowiada przeprowadzanie wielokrotnego studium przypadku z wykorzystaniem metod kolażu narracyjnego, ilustracji fotograficznych i indywidualnych wywiadów pogłębionych.

3. Struktura i treść rozprawy

Struktura pracy składa się ze wstępu, czternastu rozdziałów, w tym sześciu teoretycznych, metodologicznego, pięciu poświęconym analizie zgromadzonego materiału badawczego, rozdziału syntetyzującego i rozdziału zawierającego rekomendacje dla praktyki zarządzania oraz zakończenia. Dysertacja jest bardzo obszerna, liczy 463 strony, a lekturę uatrakcyjniają kolaże zdjęć, chmury słów.

Przyznam, że praca jest dość asymetryczna, o dużym rozdrobnieniu treści, co bardzo utrudnia uchwycenie *clux* danego rozdziału. Niektóre podrozdziały mają zaledwie 1 stronę, kilka z nich ma podobnie brzmiący, niemal identyczny tytuł np. „Zarządzanie czasem” w różnych odsłonach (rozd. 1.3, 3.3., 4.2, 4.6, 4.9, 6.6), „czas w zarządzaniu” (rozd.3.2, 3.6). W strukturze brakuje syntezy, większego uporządkowania treści. Ponadto zauważam brak konsekwencji strukturalnej: w niektórych rozdziałach jest podsumowanie, a inne są go pozbawione.

Dysertację otwiera wstęp, w którym Doktorantka opisuje przesłanki do podjęcia tematu, problem badawczy i cel pracy. Rozdział pierwszy stanowią rozważania teoretyczne nad problematyką czasu i definicjami. W rozdziale drugim Autorka *„snuje narracje na temat aporii czasu”*(s.13)na przestrzeni wieków.

Rozdział trzeci *„rozpoczyna podróż po literaturze przedmiotu dotyczącej zarządzania czasem”* (s.13), w tym przybliża rolę zjawisk temporalnych w zarządzaniu, gospodarkę czasu, *„sylwetki pionierów zarządzania, którzy podjęli się wstępnych prób zapanowania nad tym cennym zasobem”* (m.in. koło Deminga, spirala Jurana).Rozdział czwarty stanowi przegląd

definicji zarządzania czasem w naukach o zarządzaniu od lat 90. do współczesności. W rozdziale piątym, Doktorantka przedstawia autorską definicję zarządzania czasem i prezentuje precyzyjne rozróżnienie między czasem ilościowym, jakościowym, psychologicznym, czasoprzestrznią, czasem świadomości. Przyznam, że ten rozdział jest bardzo refleksyjny, wnosi nową wiedzę i perspektywę do nauk o zarządzaniu. W rozdziale szóstym Autorka przybliżyła historię muzeów, ich funkcje w życiu społecznym i opisuje pracę muzealnika-tytułowego „pracownika merytorycznego muzeum”.

Rozdział metodologiczny zawiera opis celu badań, przyjętej strategii i narzędzi badawczych, które szczegółowo omówiono w odrębnych rozdziałach tj. kolaże narracyjne stworzone przez respondentów (rozdział 8), czasobrazy (rozdział 9). Kolejne trzy rozdziały zostały poświęcone analizie materiału badawczego z wywiadów indywidualnych przeprowadzonych wśród 34 respondentów. Rozdział trzynasty w całości został poświęcony odpowiedziom na 6 pytań badawczych postawionych u progu przedsięwzięcia badawczego. Rozdział czternasty, zamykający dysertację przedstawia rekomendacje dotyczące zarządzania sobą w czasie, zarządzania pracą, oddziaływaniem przez muzea na społeczne rozumienie pracy. Ten rozdział ma walor aplikacyjny i duże znaczenie dla praktyki zarządczej co w naukach o zarządzaniu i jakości jest szczególnie doceniane. Doktorantka wskazuje na rekomendacje: terminologiczne, w zarządzaniu czasem pracy i zarządzania sobą w czasie, rekomendacje dla osób zarządzających w muzeach, dla pracowników merytorycznych muzeów, a także dla badaczy i naukowców. Autorka postuluje także zmiany, które należałoby wdrożyć w prowadzonej w Polsce polityce kulturalnej.

Cenna wartością u Doktorantki jest samoświadomość własnych ograniczeń oraz dostrzeżenie wyzwań badawczych i metodologicznych z jakimi się zmierzyła (Rozdz.14.6). To bardzo istotna kompetencja badacza i dobry prognostyk dla przyszłej naukowczyni.

4. Ocena części metodycznej rozprawy doktorskiej

Doktorantka zastosowała badania jakościowe osadzone w paradygmacie interpretatywnym. W pracy wykorzystano następujące metody badawcze: kolaż narracyjny, ilustracje fotograficzne (czasobrazy) oraz indywidualne wywiady pogłębione, które jak zaznacza Doktorantka, „*stanowią novum w badaniach temporalności w muzeach*”(s.220).Dane, które uzyskano z wielu źródeł były analizowane w kole hermeneutycznym, tzn. badaczka posługiwała się ruchem kolistym i z każdym kolejnym

etapem pogłębiała uprzednio zgromadzona wiedzę, uzupełniając materiał o kolejne wątki, uzyskując w ten sposób nasycenie i holistyczny obraz badanego zjawiska. Proces analizy danych był trzy etapowy:

1) kategoryzacja pojęć wyłonionych z opowieści respondentów (na poziomie narracji, znaczeń i metafor),

2) kodowanie za pomocą MAXQDA,

3) przyporządkowanie treści wywiadów do pytań badawczych, stworzenie mapy myśli.

Proces badawczy jest bardzo rzetelnie przeprowadzony, a Doktorantka bardzo dobrze opanowała warsztat badań jakościowych zgodnie z „literą sztuki metodologicznej” za K.Koneckim, M.Kosterą, Ł.Sułkowskim. Doktorantka prezentuje rezultaty wywiadów, kolaży oraz obrazów i prowadzi dyskusję w odniesieniu do innych badań.

5. Ocena strony techniczno-formalnej pracy

Praca liczy 463 strony, jest dość obszerna, co jednak jest znamienne w przypadku badań jakościowych. Jak już wcześniej wspomniałam mankamentem jest nadmiernie detaliczna struktura pracy, niesymetryczność zawartości rozdziałów. Na przykład rozdział 2 ma trzy podrozdziały, a rozdział 3 zbudowany jest z dziesięciu podrozdziałów. Jednak ta słabość techniczno-formalna, nie wpływa na moją wysoce pozytywną ocenę wartości merytorycznej i metodycznej pracy.

Tak obszerny tekst został uatrakcyjniony 8 kolażami zdjęć, 1 tabelą, 15 zdjęciami i 10 chmurami pojęć.

Doktorantka wykorzystała 250 pozycji zwartych w postaci artykułów, monografii oraz 109 dokumentów elektronicznych. Na uwagę zasługują także pozycje tzw. literatury szarej, czyli raporty z badań, akty prawne. Dominujące są publikacje w języku polskim. Literatura przedmiotowa jest dobrze dobrana, zawiera publikacje zarówno z nauk o zarządzaniu, ale także socjologii, filozofii i psychologii. Należy podkreślić dużą staranność językową -nie dostrzegam błędów ani uchybień stylistycznych.

6. Konkluzja recenzji

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Bogny Halskiej-Pionki spełnia wymogi ustawowe stawiane pracom kwalifikacyjnym na stopień doktora **nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.**

Doktorantka podjęła unikatowy i niszowy temat w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości, zaproponowała ciekawe i interdyscyplinarne rozwiązanie oryginalnego problemu naukowego. Doktorantka zaprezentowała bardzo wysoki poziom wiedzy teoretycznej zarówno z dyscypliny filozofii, jak i zarządzania, doskonale „zongluje” pojęciami, zna ich etymologię, jest odpowiedzialna za słowo, czego dowodem jest stworzony słownik pojęć dla czytelnika w Zał.1. Odwołuje się do kluczowych prac znakomitych naukowców, myślicieli: filozofów, ekonomistów, psychologów, socjologów (m.in. św. Augustyna, I. Kanta, P. Zimbardo, F. Taylora, H. Gannta, E. Halla, G. Morgana, P. Druckera).

Za istotne osiągnięcia w tej dysertacji należy uznać:

- Uzupelnienie luki badawczej dotyczącej diagnozowania i opisywania praktyk z zakresu zarządzania sobą w czasie przez pracowników muzeów oraz zarządzania czasem pracy w muzeach;
- Rozpoznanie narzędzi, technik i metod z jakich korzystają pracownicy merytoryczni muzeów, by zarządzać sobą w czasie;
- Pogłębienie wiedzy na temat oddziaływania przez muzea na społeczne rozumienie czasu;
- Zaimplementowanie i przetestowanie innowacyjnej strategii metodologicznej, która może posłużyć w dalszej eksploracji problematyki czasu w zarządzaniu.

Kluczowym osiągnięciem dla Autorki było nade wszystko *„oddać głos tym, którzy dotychczas w literaturze przedmiotu byli niesłyszalni”* (s. 398)

Doktorantka wykazała się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, poznała warsztat badań jakościowych, potrafi zaprojektować i rzetelnie opisać proces badawczy, jest także świadoma własnych błędów i ograniczeń.

Dodatkowo pragnę podkreślić, że niniejsza praca świadczy o dużej erudycji Autorki, dbałości i odpowiedzialności za słowo. Jak stwierdza Autorka, w pracy *„chciałam zwrócić uwagę jak ważne jest zachowanie precyzji terminologicznej, w szczególności do tak abstrakcyjnego i zawiłego pojęcia jakim jest czas”* (s.397)

Wobec powyższego, wnioskuję do Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie Pani mgr Bogny Halskiej-Pionki do jej publicznej obrony.

